

ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY

Alba Regia Műszaki Kar
Geoinformatikai Intézet

SZAKDOLGOZAT

**Komplett kisajátítási dokumentáció készítése a
Tisza bal parti töltéskorrekciójáról**

**OE-AMK
2021**

Hallgató neve: Horváth Gábor
Hallgató törzskönyvi száma: T000414/FI12904/A-G

ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY

Óbudai Egyetem
Alba Regia Műszaki Kar
Geoinformatikai Intézet

SZAKDOLGOZAT FELADATLAP

Hallgató neve: Horváth Gábor

Szaktervezési szám: SZD20120110302206

Törzskönyvi szám: T000414/FI12904/A-G

Neptun kódja: XXXXXXXXXX

Szak: földmérő és földrendező mérnök

Specializáció: Geoinformatika specializáció

A dolgozat címe: Komplet kisajátítási dokumentáció készítése a Tisza bal parti töltéskorrekciójáról

A dolgozat címe angolul: Complete expropriation documentation of the Tisza left bank embankment correction

A feladat részletezése: Tekintse át a Tisza folyó folyamszabályozásának főbb lépéseit (történeti áttekintés, műszaki megoldások részletezése, áttekintése). Ismertesse a Tisza folyó geológiai, földrajzi, vízrajzi jelentőségét, és annak főbb adatait. Mutassa be az alkalmazott műszaki megoldást és annak geodéziai feladatait. Készítse el, és mellékelje szakdolgozatához az előírt, készítendő munkarészeket! Összegezze a földmérési feladat elvégzése során szerzett tapasztalatait!

Intézményi konzulens neve: Kovács Miklós Dr.

A kiadott téma elővülési határideje: 2022. május 15.

Beadási határidő: 2021. 12. 15.

A szakdolgozat: Nem titkos.

Kiadva: Székesfehérvár, 2021. 10. 28.

Intézetigazgató

A dolgozatot beadásra alkalmasnak találom:

belső konzulens

külső konzulens

HALLGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott Horváth Gábor kijelentem, hogy a szakdolgozat/diplomamunka saját munkám eredménye, a felhasznált szakirodalmat és eszközöket azonosíthatóan közöltem.

Egyéb jelentős segítséget nem vettem igénybe.

Az elkészült szakdolgozatban/diplomamunkában található eredményeket az egyetem és a feladatot kiíró intézmény saját céljára térítés nélkül felhasználhatja, a titkosításra vonatkozó esetleges megkötések mellett.

Kelt: Nyíregyháza, 2021. december 11.

.....
hallgató aláírása

Tartalom

1	Bevezetés	6
2	A Tisza.....	7
2.1	A Tisza földrajza és vízrajza	7
2.2	A Tisza geológiája	10
2.3	A Tisza vidékének éghajlata.....	11
2.4	A Tisza szabályozása.....	13
3	A projekt ismertetése	15
3.1	Kiinduló helyzet, a megoldandó probléma	15
3.2	Gazdasági-társadalmi környezet bemutatása.....	17
3.3	A fejlesztés szükségszerűségének ismertetése	18
3.4	A két projektváltozat	20
3.5	A kiválasztott projekt bemutatása a Tisza bal parti töltés fejlesztése 122+900-130+681 tkm szelvények között.....	22
4	A kisajátítás	26
4.1	A kisajátítási eljárás.....	26
4.2	A kisajátítás célja és feltételei.....	26
4.3	A kisajátítással érintett ingatlan	28
4.4	A kisajátítási eljárás résztvevői és menete	29
4.5	Birtokba adás.....	30
4.6	A kisajátítás átvezetése az ingatlan-nyilvántartásban	31
4.7	Földmérési feladatok a kisajátítási eljáráshoz.....	32
5	A kisari töltéskorrekció kisajátításának földmérési munkái	34
5.1	Földmérési adatigénylés.....	34
5.2	A terepi munka előkészítése	35
5.3	A kisajátítási határvonal kitűzése és bemérése.....	35
5.4	A nyilvántartási térképmásolat helyszínelése és a kisajátítási határvonal térképezése	36
5.5	Művelésből történő kivonás.....	36
5.6	Kisajátítási terv-dokumentáció elkészítése	36
5.7	A kisajátítási munkarészek leadása vizsgálat és záradékolás céljából	42
5.8	Ingatlanügyi hatósági felülvizsgálat	42
5.9	A kisajátítási tervek ingatlannyilvántartási átvezetése	43

5.10 Kisajátítási tervek átvezetését követő ingatlanrendezési feladatok, utómunkálatok
44

6	Összefoglalás.....	46
7	Irodalomjegyzék.....	48
8	Mellékletek.....	49

1 Bevezetés

Az Alkotmánybíróság a rendszerváltás után bevezette a magántulajdon alkotmányos védelmét, a tulajdonjog visszakapta jelentőségét. A főhatalomnak, az államnak biztosítani kell az infrastruktúrát, meg kell teremtenie a virtuális és fizikai kapcsolatot az egymástól távol lévő vidékek között. Korszerű államnak korszerű úthálózatot kell kiépítenie, meg kell oldania a munkaerő és szolgáltatások közötti áramlást. Egy ország fejlettségét tükrözi a közlekedése, bizonyos védelmi intézkedések megtétele, mint például árvízvédelmi rendszer kiépítése.

Ma már az állami beruházás részére szükséges földterület végső esetben kisajátításra kerül. A magántulajdonban lévő ingatlanokat, ingatlanrészeket az állam a közérdek érvényesítése miatt megszerezheti. Ezt azonban oly módon teszi, hogy a magántulajdon értéke ne sérüljön.

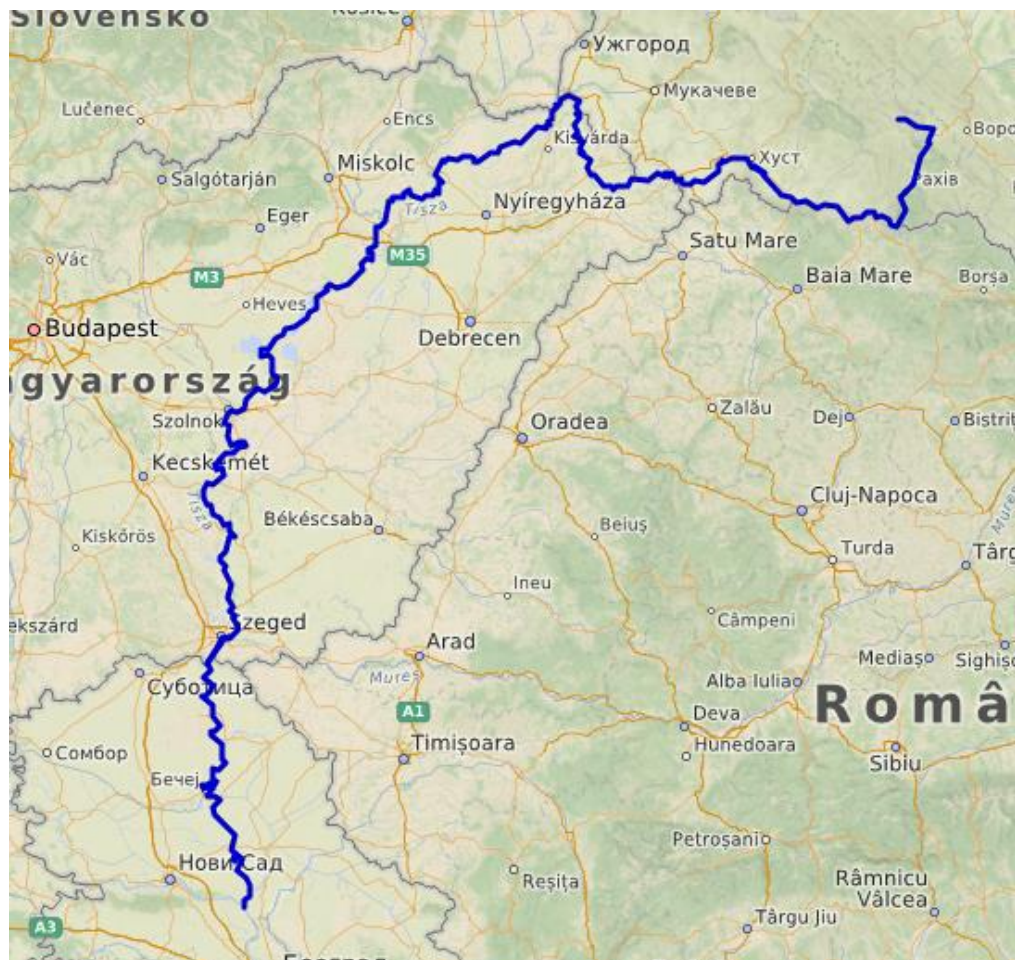
Országunk területének 23%-a veszélyeztetett árvízzel, így ezzel az aránnyal hazánk Európában a legveszélyeztetettebb országok közé tartozik. Körülbelül 2,5 millió embert érint 646 településen. Egyik ilyen település Kistarcsa.

Szakdolgozatom témája a Tisza bal partján, Kistarcsa településen kisajátított területen létrejött töltésfejlesztés. Célom bemutatni a térséget, valamint magát a kisajátítási eljárás menetét és a beruházás megvalósulását. Személyesen is örülök ennek a projektnek, mivel a szomszéd településen, Tivadaron töltöttem gyermekkorom nyarait és mai napig szívesen járok oda vissza.

2 A Tisza

2.1 A Tisza földrajza és vízrajza

A Kárpát-medence belsejének 157186 km² területén a Tisza a legnagyobb vízgyűjtő területű folyója. A Kárpát-medence megközelítőleg fele-fele arányban képviseli a Duna és a Tisza vízgyűjtő területét. Napjainkban öt országhoz tartozik a Tisza (Ukrajna, Szlovákia, Magyarország, Románia és Szerbia).

1. ábra: A Tisza vonala [OpenStreetMap]

A folyó az ukrajnai Máramarosi-havasok homokkő vonulatából indul két ágból. A Fehér-Tisza a keleti forráság, 34km hosszú. A Hoverla és a Csornahora lejtő vizei táplálják. A Fekete-Tisza az északi forráság, 49km hosszú. A Bratkovszka-tető déli lejtőiről gyűlik ide a lefolyó víz. A két forráság találkozása Rahó felett van, majd tovább veszi útját dél

felé, ahol a Viso és Iza folyóval egyesül. Ezt követően nyugatra fordul, ott kibővül a Rarc, Talabor, Nagyág vizeivel és a magyarországi Alföldre ér a Huszti-kapun keresztül. Magyar részen nyugat felé tart Vásárosnaményig, aztán szerkezeti mozgások miatt északnyugatnak, Csap felé fordul. Innen tektonikus hatás következtében délnyugatra folyik tovább. Szolnok után délnek kanyarodik és egészen Titelig így folyik, ahol egyesül a Dunával. A mai Magyarországot Szegedről délre hagyja el.

Szerbiához tartozik már az alsó szakasza, amely 158 km hosszú. Magyarországon 600 km, a magyar határig 208 km. 966 km a teljes hossza összesen. A pleisztocén végén nyerte el a folyó a Kárpát-medencei helyzetét és szerepét. Addig több ízben váltogatta folyásirányát. Jelenleg a keletről jövő mellékfolyók felvételével gyűjtőszerepet tölt be. Ma már sem teraszok, sem korábban megtalálható képződmények nincsenek, mivel az Alföld szerkezetileg süllyed, csak hordalékból épült síkság van.

A Túr a Tisza első magyarországi mellékfolyója. Vízhozamai 0,7-180 m³/s között mozognak, a vízállásai Sonkádánál -84 - 489 cm. A nagy vízhozam ingadozás oka a vulkáni kőzetekből épült forrásvidékének, a Kőhát-hegységnek és a Tisza árterének a szint-és csapadékkülönbége.

A Szamos a következő bal oldali mellékfolyó, azonban Magyarországon csak 50 km-t tesz meg.

A mai Tiszántúl vidékén volt a legnagyobb méretű a pleisztocénben az Alföld medencéjének süllyedése. A felszín alatt található pleisztocén rétegek kőzettani vizsgálata után meg tudták állapítani a vízfolyások útvonalait. Sümeghy József (1953) és Urbancsek János (1965) vizsgálták a Tisza útját. Megállapították, hogy miután kilépett az Északkeleti-Kárpátokból, a Túr és Szamos maitorkolatvidékéről délnyugatnak eredt és áthaladt a mai Ér-Berettó-Sebes-Körös-Hármas-Körös völgyének vonalán, úgy érte el a Csongrád és Szentes közötti völgyet. Onnantól már nagyjából a mai medervonala mentén vonult az Alföld déli medencekijárata felé.

A Tisza a pleisztocén időszakban főfolyó volt, mivel az északról és nyugatról érkező mellékfolyóknak alkalmazkodni kellett az akkori alföldi felszín lejtésviszonyaihoz. Ezért nem kizárólag a mai Bodrogot alkotó, hanem a Hernád, Sajó, Eger, Tarna és Zagyva is a befogadót a Tiszántúlon át érték el.

Arról, hogy a Tisza és a Duna akkoriban hol futott össze, megoszlanak a vélemények. Sümeghy József szerint az utolsó interglaciális időszakban a Duna a jelenlegi Bácskai-Nagy-csatornán (Ferenc-csatorna) keresztül haladt a mai Tisza völgyébe, Óbecse táján folyt össze a két folyó. Azóta ennek a felvetésnek nincs frissített változata. Azonban a valóság az, hogy a Duna alakította ki a mai Alsó-Tisza-medret.

Csak a pleisztocén végén a tektonikus mozgás hatására változtatta meg a Tisza korábbi folyamirányát a korunkbelire. Az Észak-Alföld szerkezeti süllyedése miatt a folyó eredeti folyásiránya a Szamoséval együtt északnyugati irányba terelték, a mai Csap közelében pedig ismét csak délnyugat felé fordult. Ezek a tektonikus mozgások terelték össze a jelenlegi Bodrogot egységes vízfolyássá a Tiszától nyugatra. Tovább haladva délnyugat felé, az északról érkező vízfolyást, a Hernádtól a Zagyváig az új Tisza-meder lefejezte. Így alakult ki a mai alföldi folyóhálózat képe a pleisztocén korszak végére.

Természetesen a Kelet-Alföld felszínét megváltoztató kéregmozgások között is jelentős területi különbségek vannak és ezek nagyban befolyásolják a különböző folyók felszínképző tevékenységét is. A Szamos mentén kialakult az Ecsedi-láp süllyedéke, ami Krasznát is vonzotta. Az Északkeleti-Kárpátokból származó, korábban délnek haladó folyókat a Latorcától az Ungig a Zempléni-hegység előterében a szerkezeti mozgások összefolyásra kényszerítették.

A keletkezett Bodrog csak Tokaji-hegy alatt folyt össze a Tiszával. E folyók hordaléka által feltöltött nyírségi hordalékkúp azonban megemelkedett és vízvásztó szerepet tölt be észak felé a Tiszához, és délre a Körös felé áramló felszíni vizek (Ér, Berettyó, Hortobágy) között. A Sajó, Eger, Tarna és Zagyva is jelentősen lerövidült, mert elvesztették korábbi vízgyűjtő területeiket a mai Tisza medrétől keletre. A Körösök és a Maros vízrendszere szenvedte el a legkisebb változásokat, mert az erdélyi nagy vízgyűjtő területekről leszállított hordalékkal egyenlítették ki az alföldi vízgyűjtők süllyedékét. Útvonaluk tehát továbbra is a Tiszáig ér, még akkor is, ha rendszeresen mederváltozásra kényszerülnek. Az Alföld keleti peremén a Körösök és a Berettyó mederrészletein helyváltoztatásra kényszerült a két Sárrét süllyedő teknője is. Olyan nézetet is ismerünk miszerint széles területen át váltogatta tiszai torkolatát a Maros. ^{[1][2]}

2.2 A Tisza geológiája

A Tisza geológiai értelemben fiatal. alig több, mint néhány tízezer éves. Ennyi ideje fogja össze az északi Alföldperem folyóit és vezeti le őket az Alföld közepén, kanyargósan, lustán, néha felbuzdulva. Néhány mellékfolyója idősebb. Így például

a Sajó, amely több százezer év óta követi majdnem ugyanezt az utat. A Zagyva is hamarabb jelent meg az Alföld északi peremén, mint az őt ma kegyesen befogadó Tisza.

A Tisza az Alföld kialakulásának eseménytörténetében az utolsó felvonásban lépett színre, de meg jelenése fontos esemény, az egységes Alföld megszületését hirdeti.

Az Alföld szétdaraboltabb volt a Tisza megjelenése előtt, mint ma. A Duna nagyobb részt fogott össze belőle, a mai Duna-Tisza a köze nagyrészt. Ma a Duna az Alföld szélén vonul végig és a 100.000 km² kiterjedésű síkságból egy keskeny 10-20 km-es sávot mondhat csak magáénak.

A geológiai negyedkor második felében az Alföld egységét a homokvidékek /Duna-Tisza köze és Nyírség/ kiemelkedése és ezzel egyidőben a déli és középső rész megsüllyedése hozta létre. A Nyírség kiemelkedése okán az északalföldi folyók nyugatra fordultak és kénytelenek voltak egyesülni. A Duna-Tisza közti hátság kiemelkedése miatt a Duna nyugatra terelődött és a Dunántúli tábla szélének szorult. Úgy is mondhatjuk, hogy ezáltal kitessékelte az Alföldről. A két kiemelkedő dombvidék közötti széles folyosót elfoglalhatta az új folyó: a Tisza., amely az északi perem patakjainak összekapcsolódásából született. Főfolyóként szerepe az egész alföldi medence vizeinek összefogása lett, kivéve a keskeny dunai „árok”. Saját feltöltő és eróziós tevékenysége is előmozdította helyváltoztatását, azonban főként a finom és lassú kéregmozgásoké volt a főszerep. Ezek nem szűntek meg az utolsó néhány tízezer év alatt sem.

A kéregmozgásoknak két csoportja van. Nagyobb kiterjedésű süllyedések és emelkedések, másodrészt pedig apró-kiegyensúlyozó mozgások. A Dél-Alföldön nagyobb süllyedés hozta létre azt a 600-800méteres mélyedést, amelyet a peremterületekről jövő folyók üledékeikkel töltöttek fel. A Körösök medencéje is nagyobb süllyedés által jött létre, 300-400 méter a folyóvízi feltöltés vastagsága. A mai közép-Tisza vidékén a süllyedés mértéke csupán 150-300 méter volt, sőt néhol csak 50-

100 méter. Az Alföld folyóinak, a Tiszának is kisebb szerkezeti mozgások szabják meg zegzugos futását. A süllyedések sokszor a különböző vastagságú és szemcse összetételű rétegsorok kompaktációjából, tömörödéséből adódnak. Nyilvánvaló, hogy a nagyobb irányváltozások, állandósult kanyarok mögött az Alföld mélyszerkezetének jellegzetes vonalai is felelősek.

A Tisza lusta folyó. Nem maga véste ki völgyét, töltögette fel, hanem készen kapta. A Bodrog, Sajó, Eger, Zagyva, Szamos, Körös, Maros ősei alakították ki ágyát. A Tisza néhány méteres vagy legfeljebb néhányszor 10 méteres takarót tett ide-oda, amerre járt. Ez azonban csak a Tisza alföldi szakaszára igaz. A Felső Tisza maga véste ki völgyét. Talán a véletlennek köszönhető, hogy a Kárpátokból eredő patakok közül éppen a Tiszát nevezték ki az alföldi folyó folytatásának- illetve kezdetének. Létrejött egy nagy összefüggő alföldi síkság a részmedencék feltöltögetése során. A Tisza hosszú, kész pályát talált maga előtt, némi lejtéssel. A Tisza medre Tokajtól Szegedig kilométerenként átlag 5 centimétert esik. Ezért vize lassan folyik. A kis esésből, lassú folyásból és a kanyarulatokból sok probléma adódik. Kevés a vízállítás, árvízveszély alakulhat ki, a hajózásnak és vízi energia kihasználásának nehézségeivel is meg kell küzdeni.

A Tisza a kontinensnek az a folyója, amelynek hibáin az ember sokat tudott változtatni. A Tisza az egyetlen olyan folyó Európában, amelynek természetes árterületéből a legtöbbet hódította el az ember. A szabályozásakor az átvágások és mesterséges folyószakaszok, és a gátak száma a Tiszánál a legtöbb. A Tisza és a tiszai ember harcából új folyó és új táj jött létre. Az igazán eszes ember a természet erői ellen úgy harcol, hogy közben azokat is munkába állítja a maga igényeinek szolgálatára. ^[3]

2.3 A Tisza vidékének éghajlata

Mint ahogy a Kárpát-medence többi részére is, úgy ennek a területnek is a globális földrajzi elhelyezkedése következtében az éghajlata mérsékelt szárazföldi, atlanti és mediterrán hatásokkal.

Nagyobb felszíni kiemelkedések nincsenek, emiatt az éghajlat nem olyan változatos, mint a hegyvidékeken. Síkvidékekre jellemző, területileg viszonylag egyenletes eloszlású

éghajlati viszonyok uralkodnak. Nagy a napi és évi hőmérsékletingadozás és gyakoriak a nyári aszályok.

A tél itt a leghidegebb az Alföldön, amint az a táj földrajzi helyzetéből következik. A tél tartósságára jellemző, hogy átlagban 35-40 téli nap bekövetkezésére számíthatunk. Az Alföld legkésőbbben tavaszodó tája. A napi középhőmérséklet csak április 20. körül emelkedik 10°C fölé. A nyár itt a legkevésbé meleg az alföldi tájak közül, a nyári hónapok középhőmérséklete csak 19-22°C közé esik. A sokévi átlagos léghőmérséklet 10,3 °C.

A napsütéses órák évi átlagos összege 1600-2100 óra körül van, sokévi átlag 1824 óra. Napfényben legszegényebb hónap a december, leggazdagabb a július és augusztus. Az átlagos évi felhőzet 50-55 % között változik, tehát a térség viszonylag csekélyebb borultságú területe. A felhőzet kelet felé észrevehetően növekszik, a közeli Északkeleti-Kárpátok hatására. A nyári félévben lényegesen kedvezőtlenebb napfényellátottsága, mint az Alföld többi tájain.

Uralkodó szele az északi. Ez azzal van összefüggésben, hogy az Erdős-Kárpátok viszonylag alacsonyabb hágóin áthaladó légáramlás a Tisza felé nyíló völgyeken lefutva itt még, mint északi szél jelenik meg, később azután a Tiszántúlon északkeletivé terelődik a tiszántúli szélcsatorna hatására.

A csapadékos napok (0,1 mm-t meghaladó csapadék) évenkénti száma 85 és 213 nap közötti, a területi átlag évi 132 nap, tehát elvileg minden harmadik (2,8-ik) nap előfordul csapadéktevékenység. A csapadék összege 600-650 mm között változik, mennyisége északnyugat felől dél-kelet felé haladva jelentősen növekszik az Északkeleti-Kárpátok előterében jelentkező feláramlás hatására. Területi átlagban a lehullott csapadék sokévi közepes éves összege 618 mm. A lehullott legnagyobb éves csapadékösszeg 851 mm és 1051 mm között, míg a legkisebb éves csapadékösszeg 223 mm és 422 mm között volt. A területi sokévi átlagban a legcsapadékosabb hónapok a június (74 mm – 12,0 %), július (71 mm – 11,5 %) és augusztus (63 mm – 10,2 %), legcsapadékszegényebb a március (37 mm – 6,0 %).

A hóréteg kialakulása a november-március időszakban valószínű, de a legtöbb hó általában januárban és februárban halmozódik fel. A hóborításos napok száma átlagosan 36, de ennél jóval több is lehet, előfordulhat azonban az is, hogy nem alakul ki mérhető hóréteg. ^[4]

2.4 A Tisza szabályozása

A gyakori árvizek miatt a Tisza-völgy népességének élet-és vagyonbiztonsága veszélyben volt. A mezőgazdasági termelés fejlődése és a közlekedés korlátozása nagyban korlátozta a társadalmi haladást. Egyre égetőbbé vált a Tisza szabályozása.

A kezdetek a XVII. század elejéig nyúlnak vissza, amikor a törvényhozás először foglalkozott a Tisza-völgy ármentesítésének kérdéseivel. Nagy valószínűséggel ekkor azonban a folyószabályozás volt az elsődleges, nem az ármentesítés, a sószállítás biztosítása miatt. 1774-ben a Tisza baloldali mellékfolyóinak szabályozására Károlyi Antalt, a jobb oldali mellékfolyói szabályozására pedig Orczy Lőrincet küldték. Mindketten egy álláspontra jutottak, miszerint a mellékfolyók szabályozása a befogadó Tisza felső szakaszának egységes rendezése nélkül nem lehet eredményes.

Pest megye kiváló mérnöke Balla Antal a II. József által elrendelt ideiglenes vízrajzi-hajózási felvételek egyik készítője, szintén javasolta a Tisza átmetszésekkel való egységes szabályozását. Előterjesztésében szerepelt egy olyan kanyarátmetszés, mely később Vásárhelyi tervében szintén szerepel.

A török uralom felszabadulása után a 18. század legfontosabb feladata az érintett területek újratelepítése és a gazdasági élet újrászervezése volt. 1765-ben építette Dugonics András a Szillér-baktói töltést, mely a tiszaparti töltések meghosszabbításaként eredményesen védte a területet. A megyei mérnökök kinevezésével a töltésépítési munkák műszaki színvonala is emelkedett. 1775 körül a Mirhó-gát volt a kor legeredményesebb munkája. A gát a tiszai árvizek itteni átömlésének meggátolásával óriási tiszántúli területek ármentesítését tette lehetővé.

Vay Miklós tábornok, országgyűlési követ az 1790-91. évi országgyűlés elé vitte a vízi utak fejlesztését. Ennek határára megbízást kapott a tiszai és a tiszántúli szabályozási munkálatok vezetésére. Munkái is jelentősek voltak, azonban legfőbb érdeme a tiszai kubikos-munka munkaszervezetének kialakítása. A fejlődés azonban II. József halála után lelassult, a napóleoni háborúk is gátolták a gazdasági-műszaki tevékenység kibontakozását. A Tiszavölgy rendezésének feladata egy régóta érlelődő probléma volt. A 19.század közepén nyílt lehetőség arra, hogy elkezdődjön ez a hatalmas munka.

A lényegi változás a reformkor kezdetétől számítható. Innentől figyelhető meg a vízi munkálatok fellendülése. Az 1840-es években Vásárhelyi Pál vízmérnök vállalkozott e nemes feladatra Széchenyi István ösztönzésére. A felmérési munkák után megtervezte a szabályozási munkálatokat.

A Tisza folyó általános szabályozása című tervezetét 1846. márciusában nyújtotta be. Kettő fő célt tűzött ki. Az árvizek korlátozását és a hajózhatóság biztosítását. Véleménye szerint a folyó esését meg kell növelni és ezzel együtt nőni fog a sík területen lelassult folyó sebessége is. Az esés növelését a túlfejlett kanyarulatokkal le kell vágni, melynek következtében a folyó hossza rövidebb lesz. A folyó hosszát 452km-el, azaz 37%-kal csökkentette volna 102 átvágással. Tiszadob határában 1846. augusztus 27-én kezdődtek a munkálatok. A későbbi Széchenyi-gát építése és a Tiszadob-Tiszaszederkény közti mesterséges meder kialakítása volt a kezdeti tevékenység. Az Alföldön végül 112 vágás készült el, így egy „új” Tisza született. A folyó teljes hossza 962 km-re csökkent 1419 km-ről, azaz 38%-kal lett kevesebb. A tiszaszalkai kanyar átvágása 1852-ben történt meg.

A partbiztosítás elmaradása okán elindult a kanyar elfajulása. A túlfejlett kanyarban hordalék és jégelvonulási akadály alakult ki. Egy 2,5 km-es hurok, amelyet 1974-ben egy 450m íves kialakítású vezérárokka l metszettek át, az 1852 évivel megegyezően. [5] [6] [7]

[8] [9]

3 A projekt ismertetése

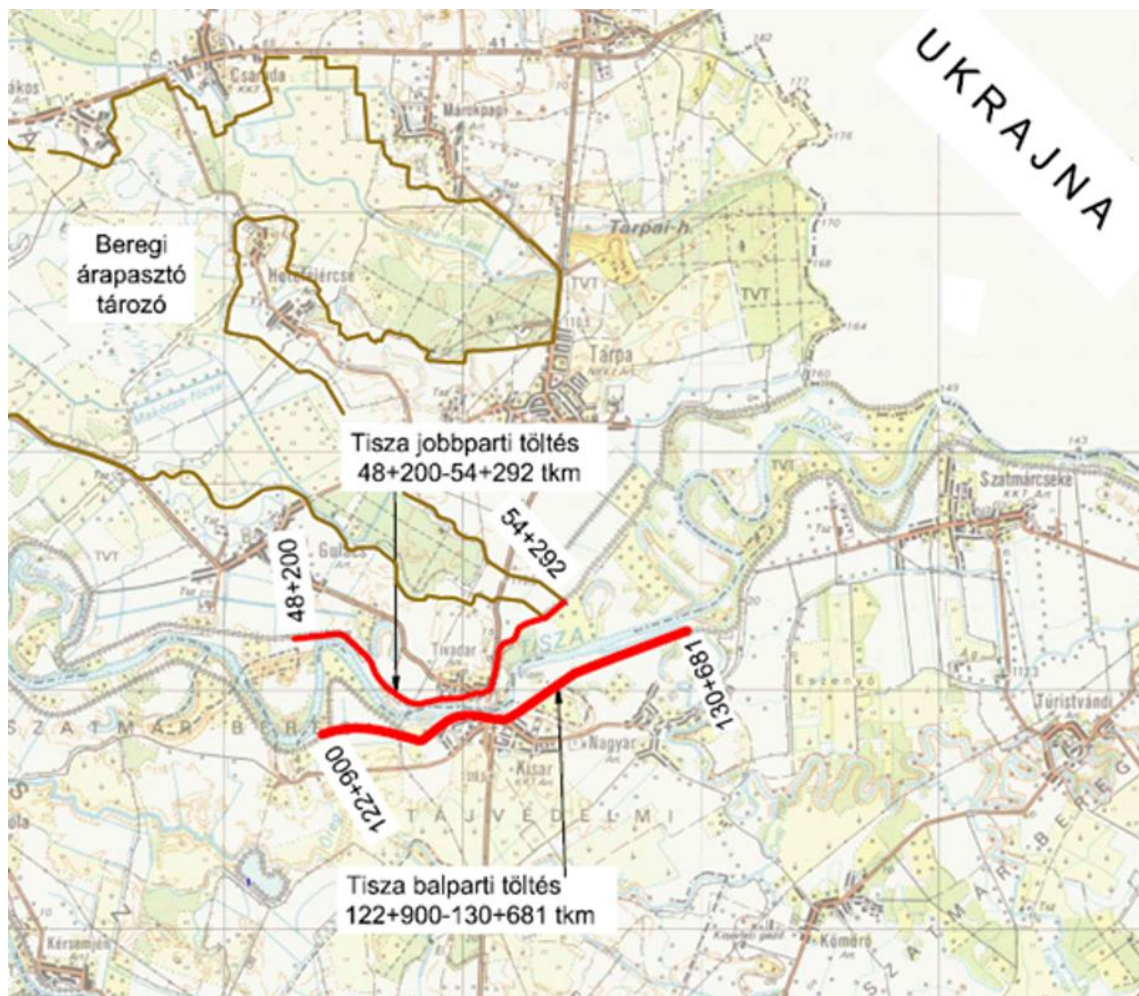
3.1 Kiinduló helyzet, a megoldandó probléma

Magyarország árvízveszélyessége egyedülálló Európában. A 2015-ben megfogalmazott stratégiai árvízkezelési terv eredményei szerint a veszélyeztetett terület 23 ezer négyzetkilométer, az ország területének 25 százalékát teszi ki.

A Felső-Tisza-vidék 110 településén összesen 121 ezren élnek. Közülük 73 300 embert közvetlenül fenyeget az árvíz, mivel a mértékadó árvízszint alatt 3-5 m magas töltésekkel védett területen élnek. Az árvízzel veszélyeztetett lakások száma 26130. Nehezíti a helyzetet, hogy az árvizek rendhagyó hevéssége miatt, és a minimális 20-30 órás árvízi előrejelzés miatt egy előforduló töltésszakadásnál a közvetlen életveszélyen túl a kiáradó víz következtében a menekülő utak is megsemmisülhetnek.

Mialatt Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jelentős területét akármikor fenyegethetik árvizek, az árvizek hevéssége miatt nagyon rövid idő áll rendelkezésre a védekezésre felkészülni. A fővédvonalak nem az előírt méretre vannak kiépítve, kiépítettségük alig haladja meg az 5%-ot, ezáltal több 100 km hosszúságú töltésszakasz szorul megerősítésre.

Súlyosnak mondható, hogy van olyan töltésszakasz, ahol nem éri el a mértékadó árvízszintet a töltések koronaszintje, ami csekély előre jelzési idő miatt, a védekezési lehetőséget ellehetetleníti. Az árvíz intenzitása és vízhozama tekintetében a Tiszabecs és Vásárosnamény közötti Tisza-szakasz, ezen belül elhelyezkedése miatt a Tivadari térség az egyik legveszélyeztetettebb. Az egész Tisza-völgyben ezen a részen a legnagyobb az árvízi vízhozam, az ábrán látható szűkület miatt.

2. ábra: Beruházással érintett terület átnézetes helyszínrajza
[Széchenyi 2020 pályázat projektdokumentációja]

A négy Tisza-völgyi katasztrofális árvíz és a Felső-Tisza-vidék árvízvédelmi kiépítettségét ismerve elmondható, hogy rendkívüli árvizek következhetnek be, mert:

- a töltésrendszer kiépítettsége sem magassági, sem keresztmetszeti szempontból nem megfelelő, a védvonalakat keresztező műtárgyak elavultak,
- az elmúlt években forráshiány miatt elmaradtak a rekonstrukciós munkák, ezáltal halmozódtak a töltések, műtárgyak hibái,
- a védekezési lehetőségek korlátozottak, mivel az árvizek hevéssége miatt az előrejelzés időelőnye rövid,

- az a tény, hogy a vízgyűjtőterület nagy része külföldön helyezkedik el, kiszolgáltatottá tesz bennünket előre jelzési és közvetlen beavatkozás szempontjából,
- a társadalmi-gazdasági változások következtében a vízügy helyzete megváltozott a Tisza-völgyi országokban, különösen Ukrajnában. A gazdasági visszaesés okán elmaradt fejlesztések miatt megnőtt a vizek károsodásának veszélye, ami alvízi országként különösen veszélyes számunkra,
- a védvonalak altalajának feltárása során sok esetben kiderült, hogy vannak védvonal szakaszok, melyek a környezetükhöz képest gyengébbek, nem felelnek meg a biztonsági követelményeknek,
- az utóbbi évek során végbement társadalmi, gazdasági átalakulás miatt a nagy vállalatok átalakultak, megnövekedett a magántulajdon aránya, a tulajdonosváltás következtében nagymértékben emelkedett a kárérzékenység,
- a megye folyamatos népességsökkenése, gazdasági elmaradottsága feltétlenül megállítandó, aminek az egyik módja az infrastruktúrának, árvízvédelmi helyzetnek javítása a térségben

Mindezek a szempontok önmagukban is indokolják az árvízvédelmi fejlesztés megvalósításának szükségességét. ^[4]

3.2 Gazdasági-társadalmi környezet bemutatása

A térség geopolitikai elhelyezkedéséből adódóan nemcsak Európában, hanem Magyarországon is mérsékelt gazdasági fejlettséggel rendelkezik, hiányoznak a kiváló ipari területek és nagyvárosok, a Felső-Tisza-vidék árvízvédelmi képessége súlyosan elmarad az országos átlagtól. Az ilyen feltételek fenntartása elősegítheti a régió további lemaradását. Mivel csak a felzárkózás lehet a cél, ezért kiemelten fontos, a nélkülözhetetlen infrastruktúrák között a vízkárelhárítás rendszerének is legalább országos szintű kiépítettsége.

Az emberek életének védelme, megtartása, a gazdasági fejlődés lehetőségének biztosítása alapvető nemzeti érdek, ezért az árvízvédelmi biztonság megteremtése nem fogadható el pusztán gazdasági kérdésként.

Az iparágnak alapvetően nincs hagyománya a régióban, jellemzőek a kisebb cégek. Fehérgyarmat fő iparvállalatai az elektronika, az összeszerelő gyártás, a fa- és fémipar, valamint az építőipar. A térség adottságai kedveznek az élelmiszeriparnak és a mezőgazdasági termékek feldolgozásának, de a termelési potenciálhoz (gyümölcsstermesztés) képest a feldolgozóipar jelenlegi termelése igen mérsékelt. A külső piac (az orosz piac) összeomlása rosszul érintette a regionális élelmiszeripart.

A mezőgazdaságban a gyümölcsstermesztés és a szántóföldi növénytermesztés a fő termelési ágazatok. Főként a gabonafélék, kukorica, napraforgó, repce termesztése a jellemző a szántóföldeken. A gabonatermesztés dominál, ezen belül az őszi búza és a kukorica. A téli gyümölcsstermelés nagy részét az alma adja, de a környéken található szilva- és dióültetvények híresebbek (Tarpa, Szatmárcseke, Milota, Tiszacsécse).

A védendő érték közé tartozik a közlekedési infrastruktúra is. 2100 km út tartozik a megye országos közúthálózatába, amelyből 18%-ot a főutak tesznek ki.

Kulturális és történelmi emlékekben gazdag terület: Tákos, Csaroda és Tarpa községek, faszindelyes templomokkal, tájházakkal, népi építészeti utcaképekkel, Túristvándin pedig egy gyönyörű vízimalommal kínálnak látnivalót. A nyáron megrendezett fesztiválsorozat egyre több turistát vonz ide. A régió gazdag, egyedi arculatát megőrző természeti környezettel rendelkezik, ahol nagyon ritka növény- és állatfajok találhatók. Elengedhetetlen jelentősége van a falusi turizmusnak és a vízi turizmusnak. ^[4]

3.3 A fejlesztés szükségszerűségének ismertetése

Az árvízvédelmi szakaszon a gátak meglehetősen lassan alakultak ki. A 18. század közepén a Tisza bal partján épültek önkéntes erőből alacsony, összefüggéstelen gátszakaszok, melyek legfőképp a part menti terület védelmét biztosították.

Az 1700-as évek végén Tiszabecstől Kisarig összekötötték ezeket a gátszakaszokat, melyek átlagosan 2,8m magasak, talpszélességük 5,2m volt. Ezek azonban közepes árvizek ellen is csekély biztonságot nyújtottak. A Szamosköz a múlt században kezdődött nagyszabású árvízmentesítés munkálataiból teljes mértékben kimaradt, így csak 1926-ban kezdődtek el a gátak kiépítése, a meglévő kisértők felhasználásával, és 1929-ben fejeződött be.

Az 1947-48-as árvíz következtében a 1948-54. években az akkori mértékadó szint fölé emelték a töltést 0,70m-es biztonsággal. A korona szélessége így 3,0 m, a mentett oldala 1:2, a vízfelőli oldala 1:3 hajlású rézsűvel készült.

Az 1997-ben indult felső-tiszai árvízvédelmi rendszer fejlesztés során 2003. évben a 07. 05. számú árvízvédelmi szakasz 112+000-143+258 tkm szelvények közötti töltésszakasza 4,0 m koronaszélességgel, 1:3-as vízfeloldali, illetve 1:2,5-es mentett oldali rézsűvel a mértékadó árvízszint fölé 1,0 m-es magassági biztonsággal kiépült. Az erősítés nagyrészt a vízfeloldali felé történt. A 126+000-127+750 tkm szelvények között (Kisar belterület) MÁSZ+1,30 m szintig épült ki a védelem, melyből 126+590-126+938 és 126+968-127+128 tkm szelvények között összesen 508 m hosszban vb. parapetfal épült. A töltés vízfeloldali rézsűje burkoltot kapott. (6 207 m²)

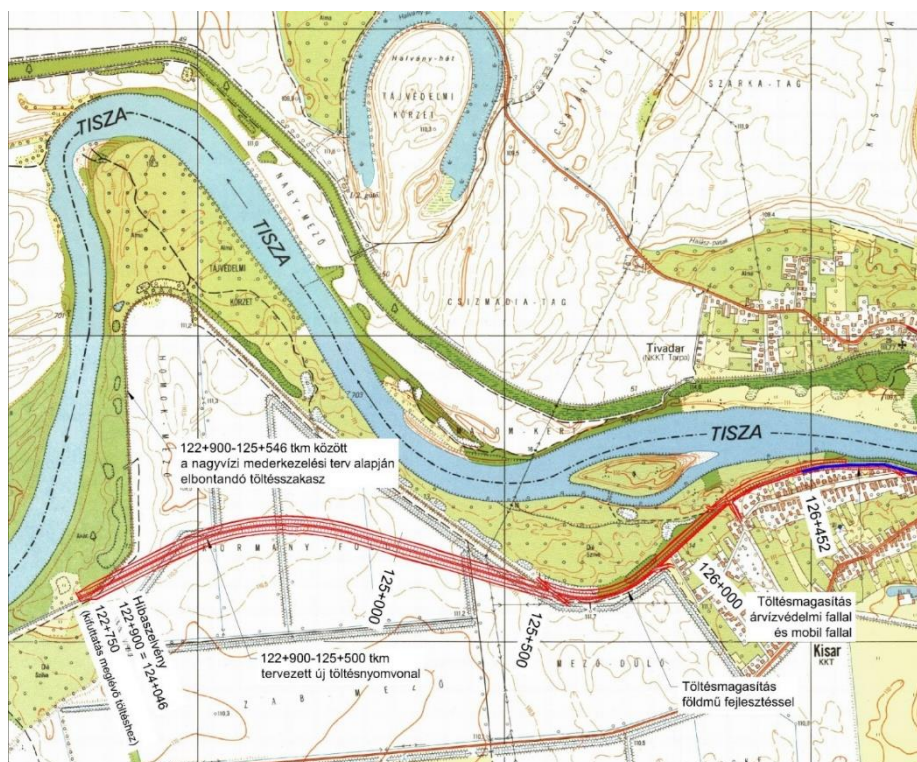
A 07.05. számú árvízvédelmi szakasz gátjainak anyaga általában a hullámtéren nyitott anyaggyödrökben fellelhető agyagos homoktalaj. Az altalaj talajfizikai tulajdonságaitól, a gát anyagától, magassági- és keresztmetszeti méreteitől, a fedőréteg vastagságától függően az egyes szakaszok védőképessége változik. Az altalaj rétegzettsége változatos. A 3-6 m közötti mélységben általában homok, vályogos és agyagos homok, néhol sovány agyagrétegeket találunk. Képződése akkor keletkezett, amikor a folyó még több felé ágazó áradat volt, ennek okán a legújabb kori üledék és a folyó hordaléka. Jellemzője, hogy jobb vízvezető képességű, és vastagabban települt, mint a fedőréteg. A fedőréteg lerakódásai későbbiek, amikor a síkságon keresztül meanderező folyó időnként elárasztotta az árteret. A védvonal teljes hosszában sovány agyag, vályog, homokos-és agyagos vályog fedőréteg van, melynek vastagsága egyes szakaszokon csak 1-2 m. ^[4]

3.4 A két projektváltozat

„A” projektváltozat

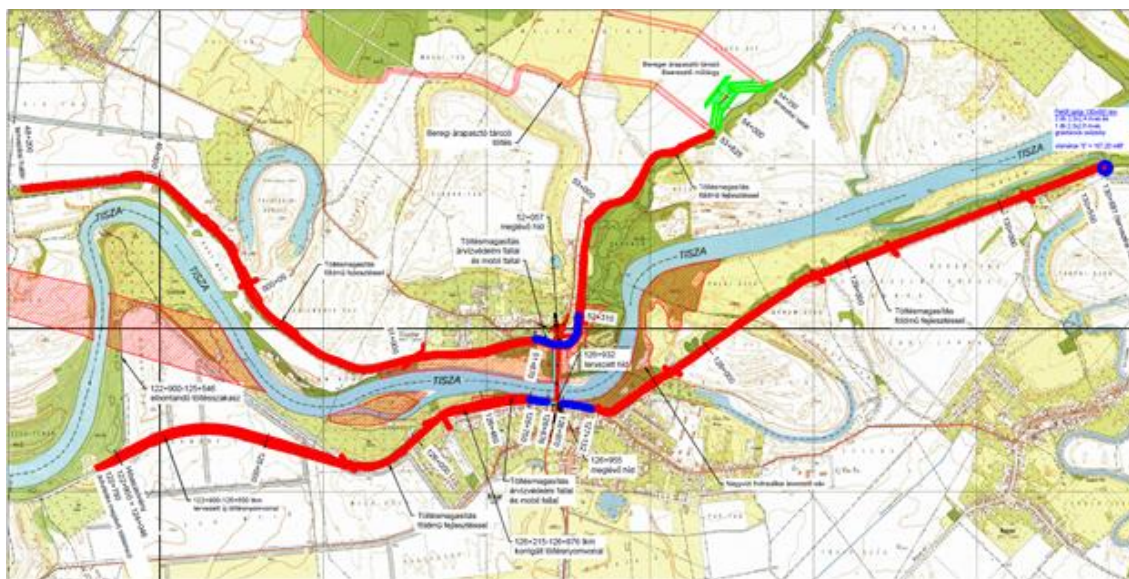
A tervezett töltésfejlesztésnél figyelembe kellett venni a meglévő vízszintes vonalvezetést, ahhoz kellett igazodni, figyelve a fejlesztési szelvényt. A fejlesztendő szakasz jelentős részén a vízdal felé megy végbe az erősítés. Az erősítéseket úgy tervezték, hogy ne szűkítsék lehetőség szerint a nagyvízi medret. Az engedélyes terv készítésekor figyelembe vették a nagyvízi mederkezelési terv előírásait, valamint az ebben előírányzott töltéskorrekciót.

Ezek alapján a 122+900-125+500 tkm szelvények között töltésáthelyezést úgynevezett bellebbezést terveztek. Így a védvonal hossza megrövidült 1146 méterrel. Az új töltésszakasz megépítése után a meglévő, feleslegessé vált töltést el kell bontani, majd a talajmechanikai vizsgálatok szerint anyaggyerő helyként felhasználható. A belterületen meglévő árvízvédelmi falszakaszt mobil árvízvédelmi falak építésével lehet magasítani.

3. ábra: A nagyvízi mederkezelési tervben előírányzott töltéskorrekció

[Széchenyi 2020 pályázat projektdokumentációja]

5. ábra: Az „B” változat töltésfejlesztéseinek helyszíne
[Széchenyi 2020 pályázat projektdokumentációja]

Az „A” változat a költséghatékonyabb megoldás, így az került megvalósításra. ^[4]

3.5 A kiválasztott projekt bemutatása a Tisza bal parti töltés fejlesztése 122+900-130+681 tkm szelvények között

A terv kidolgozásakor figyelembe kellett venni a folyók mértékadó árvízszintjéről szóló 74/2014. (XII. 23.) BM rendeletet. A tervezési szakaszon található töréspontok szintjei az alábbiak:

Folyam km	Töltés km	MÁSZ (mBf)
698,05	120+610	115,36
705,70	128+000	116,60
708,03	129+750	116,88
718,08	137+250	117,91

[Széchenyi 2020 pályázat projektdokumentációja]

A rendelet szerint a fenti „töréspontok közötti értékeket az egyenes arányosság módszerével kell kiszámítani. Az elsőrendű árvízvédelmi műveknél a magassági biztonságot valamennyi folyóra egységesen 1,0 méterben kell meghatározni.” [10]

Vízszintes vonalvezetés

122+750 – 122+900 tkm a régi és az új töltésnyomvonal csatlakozási szakasza

6.ábra: A régi és az új töltésnyomvonal csatlakozási szakasza

[forrás: saját kép]

122+900 – 125+500 tkm új töltésnyomvonal

125+500 – 126+452 tkm vízdoldali fejlesztés

126+452 – 126+602 tkm magasítás új vb. árvízvédelmi fallal és betétgerendás árvízvédelmi mobilgáttal.

126+602 – 126+866,5 tkm magasítás vb. árvízvédelmi fallal a meglévő fal felhasználásával és betétgerendás árvízvédelmi mobilgáttal.

126+866,5 - 126+974,7 tkm a híd tervezéséhez kapcsolódóan fejlesztendő töltésszakasz (jelen tervezési feladatnak nem része)

126+974,7 - 127+158 tkm magasítás vb. árvízvédelmi fallal a meglévő fal felhasználásával és betétgerendás árvízvédelmi mobilgáttal. a mentett oldal felé a belterületi utak közelsége miatt támfal építésével.

127+158+ – 130+520 tkm vízoldali töltésfejlesztés

Keresztmetszeti kialakítás

A tervezett töltés 4,00 m koronaszélességű. A vízoldali erősítéseknél ~1:2,5-1:3-as rézsűvel kapcsolódik a meglévő mentett oldali rézsűhöz. A tervezett vízoldali rézsűhajlás 1:2,5-ös. A koronaszélesség a burkolat tetőszinten (MÁSZ+1,00 m) 4,0 m. A burkolt töltéskorona 2,5 % oldaleséssel lejt a mentett oldal irányába. Az ártéri oldalon a töltés lábánál 10,0 m szélességű padkát terveztek kialakítani, melynek lejtése 1:20. A padka rézsűvel kerül lezárásra, mely 1:3-as hajlással csatlakozik a terephez. A mentett oldali töltésláb mentén 10,0 m széles sáv kialakítását tervezték a fenntartási, és védekezési feladatok elvégzésére. A fenntartási sáv a 127+200-127+700 tkm között Natura2000 jelölő élőhelyre esik, ezért ott a sáv szélességet csökkentették 5,0 m-ig. A megépült földmű rézsűjére ~20 cm vastag füvesített humusztakaróval borítják be.

Árvízvédelmi mellvédfal

A híd alatt a 126+452 – 126+602 tkm között új árvízvédelmi fal épül, kapcsolódva a meglévő parapetfalhoz. A 126+602 – 126+866,5 tkm között a meglévő parapetfal felbetonozásával, vb. köpenyfal építésével tervezték a magasított árvízvédelmi mellvédfalat. A híd fölött a 126+974,7 - 127+158 tkm között a magasítás vb. árvízvédelmi fallal a meglévő fal felhasználásával a mentett oldal felé a belterületi utak közelsége miatt támfal építésével. Az árvízvédelmi fal és a támfal szerkezetét egyesített szerkezettel tervezték a híddal érintett szakaszhoz csatlakozóan. Az árvízvédelmi falas szakaszon a fal magasságával nem követik a mértékadó árvízszint esését. A fal magassága végig vízszintes, a teljes szakaszon 116,50 MBf. Ez a magasság a fal minden szelvényében a MÁSZ fölött van 5-20 cm-rel. A fal magassága a töltéskoronához képest 1,0 m.

A földművel erősített töltés és a falas szakasz csatlakozásánál 1,0-m-es lépcsőt terveztek, itt a fal magassága a MÁSZ + 1,0 m-es magasság fölött van. 117,50 mBf szinten. Ezen a szakaszon kell a töltés földművét a falas szakasz koronaszintjére kifuttatni ~5%-os eséssel. A lépcső pofafalába kell elhelyezni a mobil fal beépítésre kerülő függőleges tartószerkezetét. Az árvízvédelmi fal csatlakozik a híd tervezésével érintett töltésszakaszhoz, amely a hídhöz szárnyfalként csatlakozik. A híddal érintett szakaszon (126+866,5-126+974,7 tkm között) a tervezett árvízvédelmi fal magassága 117,50 mBf. ezért itt 1,0 m magas lépcső kialakításával csatlakoznak.

Mobil árvízvédelmi fal

A mobil falrendszer szerkezetileg az alépítményhez csavarosan kapcsolt fém szerkezetű függőleges tartószerkezetekből és azok közé behelyezett betétgerendákból épül fel. Az alépítmény a felbetonozott meglévő és új építésű mellvédfalból áll. A mobil fal magassága a tervezett szakaszon 1,0 m. A mobilfal elemeinek tárolására. Kisar területén tároló épül, ahol a mobilfal elemeit tárolják. ^[4]

4 A kisajátítás

4.1 A kisajátítási eljárás

A kisajátítás olyan ingatlanok, illetve földrészletek megszerzésére irányul a közérdekért, amelyek nem állami, vagy nem önkormányzati tulajdonban vannak. Az állami szervek vagy önkormányzatok csakis térítés ellenében vehetnek ingatlanokat tulajdonba. Az ingatlant elsősorban kisajátítást helyettesítő tulajdonszerzési móddal kell megpróbálni megszerezni. Azonban, ha az ingatlan tulajdonosa ezt elutasítja akkor ebben a kivételes helyzetben kerülhet sor a kisajátítási eljárásra.

4.2 A kisajátítás célja és feltételei

A kisajátítás rendelkezéseit a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvényben találjuk.

A törvény egyértelműen meghatározza a kisajátítás céljait.

„Ingatlant kisajátítani az alábbi közérdekű célokra lehetséges:

- a) honvédelem;
- b) nemzetközi szerződés alapján megvalósuló területcsere;
- c) terület- és településrendezés;
- d) kötelező állami, illetve kötelező önkormányzati feladathoz kapcsolódó oktatási - ideértve a diákotthoni elhelyezést biztosító létesítményeket is -, egészségügyi, szociális, rendvédelmi létesítmény elhelyezése;
- e) közlekedési infrastruktúra fejlesztése;
- f) energiatermelés;
- g) energiaellátás;
- h) bányászat;

- i) elektronikus hírközlési szolgáltatás;
- j) örökségvédelem;
- k) természetvédelem;
- l) vízgazdálkodás, víziközmű-szolgáltatás;
- m) fenntartható erdőgazdálkodás, valamint véderdő telepítése, védőfásítás és közérdekű erdőtelepítés;
- n) építésügyi korlátozások felszámolása;
- o) az ingatlant terhelő, az ingatlan rendeltetésszerű használatát jelentősen korlátozó, vagy megszüntető közérdekű használati jogok, szolgalmak miatti hátrányok megszüntetése;
- p) környezetvédelem;
- q) sportinfrastruktúra fejlesztése;
- r) az Országgyűlés munkáját segítő hivatali szervezet elhelyezése;
- s) kulturális infrastruktúra fejlesztése;
- t) optimális birtokszerkezet kialakítása céljából.” ^[11]

A kisajátítási terv alapján folytatják le a kisajátítási eljárást. A tervben szerepelnek az ingatlan pontos műszaki és jogi adatai, az ingatlan térbeli elhelyezkedése. Ennek elkészítése földmérési feladat. Ez nélkülözhetetlen az érdemi eljárás lefolytatásához. A felmérési előírásokon kívül az eljáráshoz kapcsolódó jogi követelményeket és magát az eljárást is ismernie kell a kisajátítási tervet készítő földmérőnek.

A kisajátítás feltételei:

- Közérdekű célért magántulajdont kell korlátozni: ilyen a közérdekű használati jog, vezetékJog vagy szolgalmi jog
- Vételi ajánlatot tesz a kisajátító fél, de azt a tulajdonos elutasítja
- Kizárólag csak az adott ingatlanon lehetséges a közérdekű cél megvalósítása, illetve, ha több ingatlan is alkalmas lenne rá, akkor itt jár a legkisebb sérelemmel

- A tulajdon elvonásával okozott kárt jelentősen meghaladja a közösségnek nyújtott előny

A Kormányhivatalnak külön figyelmet kell fordítania a terület kulturális örökségvédelmi értékére, valamint a természetvédelmi értékekre is.

4.3 A kisajátítással érintett ingatlan

Az ingatlannak egy részét is lehet kisajátítani, nemcsak a teljes ingatlant. Azonban az alábbi helyzetekben az egész ingatlant ki kell sajátítani:

- ha a visszamaradó rész nem éri el a helyben előírt legkisebb teleknagyságot
- ha a visszamaradó rész eredeti céljára használhatatlanná válik
- ha az ingatlannal kapcsolatos jog vagy foglalkozás gyakorlása lehetetlenné vagy jóval költségesebbé válik
- ha a visszamaradó részgazdaságos értékesítése nem lehetséges
- ha a visszamaradó ingatlan megközelíthetetlenné válik

Vannak olyan esetek amikor a teljes terület kisajátítását a tulajdonosnak kell kérnie. Erre a kisajátítási eljárási tárgyalás befejezéséig van lehetősége.

Az eljárás során rengeteg szempontot kell figyelembe venni és mérlegelni. A közigazgatási eljárás ennek úgy tud megfelelni, hogy az érintett szakhatóságokat bevonja, hozzájárulásokat és szakvéleményeket kér döntéséhez.

Termőföld kisajátítására akkor kerülhet sor, ha azt az ingatlanügyi hatóság engedélyezte. Amennyiben a kisajátítandó ingatlan külföldi vagy nemzetközi szerv tulajdonában áll a külpolitikáért felelős minisztériummal fel kell venni a kapcsolatot. Honvédelmi célra igénybe vett ingatlan kisajátításához a honvédelmi miniszter hozzájárulása szükséges.

A kisajátítással tehermentesen szerez tulajdonjogot az állam, illetve az önkormányzat. A kisajátítási határozatban az ingatlanra vonatkozó más személyt megillető jogokról és az ingatlanra feljegyzett tényekről rendelkezni kell.

4.4 A kisajátítási eljárás résztvevői és menete

A kisajátítási eljárás kérelemre indul, amit az ingatlan fekvése szerint illetékes megyei, fővárosi kormányhivatalhoz kell benyújtani. Ügyfél a kisajátítást kérő, az állami tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet, a kártalanításra jogosult tulajdonos, mindaz, akit az ingatlanra vonatkozóan a kisajátítás érinti, értékbecsülő szakértő és földmérő, aki az alapidokumentációkat készíti.

A kisajátítási kérelemhez mellékelni kell a kisajátítási tervet korábban öt példányban, ma már digitális adathordozón a kisajátítást kérő bejelentését az ingatlant tulajdonosa és más ügyfelek adatairól, a kisajátítást kérő nyilatkozatát, hogy a kártalanításhoz szükséges pénzügyi fedezet, illetve lakás rendelkezésre áll, az illetékes hatóság engedélyét, hozzájárulást, illetve amit külön törvény még előír. A kisajátítási eljárás megindításának tényét a földhivatalnak tulajdoni lapra fel kell jegyeznie.

Nem kell tárgyalás, ha a kisajátítást kérő csatolja a jogszerű egyezségről szóló okiratot.

A kisajátítási terv kisajátítási átnézeti térképből, jogosultak listájából, illetve kisajátítási változási vázrajzból és területkimutatásából áll.

Amennyiben a kisajátítás egy teljes ingatlant érint, akkor egy hiteles térképmásolat és tulajdoni lap másolat elegendő. Ha pedig egy földrészletnek egy részét érinti, akkor csak kisajátítási változási vázrajzot kell készíteni a hozzá tartozó területkimutatással.

A kisajátított ingatlanért a kártalanítást csereingatlannal, pénzben vagy mindkettővel lehet nyújtani.

Csereingatlannak fő szempont szerint a kisajátítást kérő rendelkezésére álló ingatlanjai ajánlhatóak fel. Továbbá a kisajátítani kért ingatlan fekvése szerint illetékes helyi önkormányzat, polgármesteri hivatal által fenntartott, erre a célra kijelölt ingatlanok használhatóak fel. Az eljárás kisajátítási határozat meghozatalával ér véget. A határozat alapját a kisajátítási terv adja és minden fontos tény tartalmaznia kell. Rendelkezni kell benne a kisajátított terület birtokbaadásának az idejéről is.

Miután a kisajátítást elrendelő határozat véglegessé vált, úgy az ingatlan tulajdonjoga az államé, illetve a helyi önkormányzaté lesz. Eltérő eset, amikor pl. kiemelt létesítmény elhelyezése érdekében a kisajátítást kérő harmadik személy tulajdonába adja az ingatlant. A földhivatal és a kisajátítást kérő részére a véglegessé vált határozatot meg kell küldeni és a többi felet is értesíteni kell. Államigazgatási úton a megyei, fővárosi közigazgatási hivatal határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs, de bírósági felülvizsgálat kérhető. A kérelem azonban csak a kártalanítás összegére vonatkozhat, a kisajátítás tényére nem.

Ha a csereingatlan értéke nagyobb, mint a kisajátított ingatlanért járó kártalanítás, a különbözetet a tulajdonos köteles megfizetni. Jogszabályban meghatározott esetekben és mértékben azonban fizetés alóli mentesítés, fizetési kedvezmény adható a különbözet megfizetésére. Ha a csereingatlan értéke kisebb, akkor a tulajdonos részére a különbözethez megfelelő pénzügyi kártalanítás jár.

A kisajátított ingatlanért járó kártalanítás a tulajdonost illeti meg, de a más személyt megillető jogok megszűnése miatt keletkezett kárt illetőleg a megszűnt jogok értékét vagy értékvesztést és költségeket a jogosult részére meg kell téríteni.

A kisajátításra vonatkozó jogszabályok meghatározzák azokat az eseteket, amikor nem jár kártalanítás. Ide tartozik az ingatlan-nyilvántartásba feljegyzett tények megszűnéséért, a használhatatlan romos épületért, építményért, illetve az olyan épületért, amelyet állagát tekintve az építésügyi hatóság bontásra ítélt és erről jogerős döntés született, vagy bontás esetén a hatóság a kártalanítást kizárta.

4.5 Birtokba adás

A birtokba adás a Kormányhivatal feladata. A jogerős kisajátítási határozatban megjelölt időpontban kell végrehajtani, feltéve, hogy a kártalanítási összeget megfizették vagy a csereingatlant birtokba adták.

Mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlan esetében a birtokbaadásra közvetlenül a termés betakarítása előtti időpontot csak sürgős esetben lehet megjelölni. Ilyenkor a

körülményeket figyelembe véve lehetővé kell tenni, hogy a föld használója (tulajdonosa) a termést betakaríthassa.

Cserelakásnál a birtokbaadás időpontját úgy kell meghatározni, hogy arra csak a használó megfelelő elhelyezése után kerüljön sor.

A birtokbaadásról jegyzőkönyvet kell készíteni. A kisajátítást kérő távollétében az ingatlant nem lehet birtokba adni.

Magyarország gyorsforgalmi közúthálózata és a Vásárhelyi terv továbbfejlesztése érdekében megvalósuló árvízvédelmi létesítmény építésére kisajátított épület és építmény nélküli ingatlant a kártalanítási összeg megfizetésének igazolása után helyszíni eljárás nélkül kell birtokba adni.

A kisajátított ingatlan kizárólag a kérelemben megjelölt célra használható fel. Amennyiben a kisajátítás célja a meghatározott időn belül nem valósul meg, akkor az ingatlan korábbi tulajdonosát visszavásárlási jog illeti meg. A kisajátítási eljárás megszüntetésére vonatkozó határozatot a földhivatal részére meg kell küldeni a kisajátítás tényének feljegyzése törlése céljából.

4.6 A kisajátítás átvezetése az ingatlan-nyilvántartásban

A tulajdonváltozást a jogerős kisajátítási határozat vagy kisajátítási tervben szereplő ingatlan adásvétel útján történő megszerzés esetén kérelem és adásvételi szerződés alapján az ingatlanügyi hatóság vezeti át.

Ha a tulajdonosváltozás az ingatlannak csak egy részét érinti, akkor kisajátítás esetén kisajátítási terv és ez alapján készült ingatlanügyi és az építésügyi hatóság által záradékolt változási vázrajz szerint kerül átvezetésre. Adásvétel esetén kérelem, adásvételi szerződés, kisajátítási terv és az ez alapján készített ingatlanügyi és építésügyi hatóságok által záradékolt változási vázrajz szükséges az ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetésre.

A Magyar Állam, mint tulajdonos bejegyzését követően, az ingatlan kezelőjének, vagyonkezelőjének, valamint tulajdonosi jogok gyakorlójának bejegyzéséről is gondoskodni kell.

4.7 Földmérési feladatok a kisajátítási eljáráshoz

Előmunkálati engedély:

A kisajátításhoz szükséges előmunkálatokra engedélyt kell kérni a Kormányhivataltól. Az engedélyeztetést a kisajátítást kérőnek és az előmunkálatokat végző szervnek együtt kell kérnie. A közigazgatás szerv megvizsgálja, hogy az előmunkálat szükséges-e, valamint az az ingatlan rendeltetésszerű használatát milyen mértékben korlátozza.

A Kormányhivatalhoz az előmunkálatok megkezdése előtt legalább tizenöt nappal a kezdés időpontját be kell jelenteni. A Kormányhivatal három munkanappal a munkálatok kezdete előtt tájékoztatja az érdekelteket. Az ingatlan tulajdonosa köteles tűrni, hogy az engedélyezett előmunkálatokat elvégezzék. A kisajátítást kérő és az előmunkálatokat végző egyetemlegesen felel az okozott kár megtérítéséért.

Az előmunkálati engedélyben meghatározott munkálatok során okozott károkért járó kártalanítást a Kormányhivatal állapítja meg szakértő által.

Földmérési munkák szempontjából mező-vagy erdőgazdasági művelés alatt lévő területek más célú hasznosítási, azaz termelésből való kivonási dokumentációját és kisajátítási tervdokumentációt kell készíteni.

Művelésből történő kivonási dokumentáció készítése:

A beruházásra szánt, kisajátított területet művelési ága megváltozik, illetve azt a területet a termelésből kivonják, így más célú hasznosítást fognak megvalósítani. A Földhivatali Osztályoknak kell ehhez hozzájárulásukat adni, amit a kisajátítást kérőnek kell beszerezni. A kérelemhez három példányban kell mellékelni egy erre vonatkozó vázrajzot és területkimutatást. A kisajátítást kérőnek az engedély és a munkarészek kettő példányát át kell adnia a kisajátítás előmunkálatait végző (földmérő) szervnek.

A kisajátítási terv-dokumentáció elkészítése

A kisajátítási terv elkészítésére és felülvizsgálatára a kisajátításról szóló törvény végrehajtására kiadott 178/2008. (VII. 3.) Kormány rendelet ^[12] vonatkozik. A rendelet hatálya kiterjed az adatgyűjtési, földmérési és térképezési munkákra, amelyeket kisajátításhoz vagy az ehhez kapcsolódó kezelő, használó változáshoz kell végezni. A földmérési munka kizárólag a megrendelő írásbeli megbízása alapján és földmérésre jogosult szerv által végezhető. A kisajátítási terv készítése földmérési bejelentésre kötelezett munka. ^{[13] [14] [15]}

5 A kisari töltéskorrekció kisajátításának földmérési munkái

Kisajátítási terv készítésével kapcsolatos földmérési munka csak a megrendelő, megrendelő (Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság továbbiakban FETIVIZIG) írásbeli megbízása alapján és a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló jogszabályok rendelkezése szerint földmérésre jogosult által végezhető.

5.1 Földmérési adatigénylés

A kisajátítással érintett nyomvonal, illetve helyrajzszámuk adatainak beszerzése, adatszolgáltatása:

A tervező cég (VIZITERV Environ Kft.) a kisajátítással érintett nyomvonalat és az az által érintett helyrajzszámokat rendelkezésre bocsátja a kisajátítási dokumentációt készítő földmérési vállalkozásnak, amely alapján a földmérési adatigénylés elkezdhető.

A kisajátítási munka bejelentésre kötelezett, amelyet a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztályán tett meg a vállalkozó. (Geonet Plusz Kft.) [8/2018. (VI. 29.) AM rendelet 31. melléklete] ^[16]

A szükséges adatokat a kisajátítandó terület közigazgatási elhelyezkedése szerint az illetékes Kormányhivatal Földhivatali Főosztályának Földhivatali Osztály 1. szolgáltatta. A földmérési adatszolgáltatással érintett helyrajzszámok: Kisar 023/1, 023/12-16, 023/18, 023/45, 024, 031/1-2, 031/4-5, 031/17-20, 031/21, 031/22, 032/4, 0/33, 034/12-13, 034/14-20, 034/24, 091/91, 091/116-121, 091/126, 091/164, 091/185, 098/1. Az adatszolgáltatás során az ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisból kivágotat kell készíteni. Az adatállományt a kisajátítással érintett földrészetek adatairól településenkénti és fekvésenkénti bontásban elkészített földkönyv-kivonattal együtt a földhivatal hitelesítve szolgáltatja. A hitelesített digitális adatok átadása kísérő bizonylattal történik, amelyet e-mailen küld a Földmérési Osztály a kérelmezőnek.

5.2 A terepi munka előkészítése

A Földhivaltól kapott alaptérkép és a tervező által adott kisajátítási nyomvonal alapján a helyszíni kitűzések, valamint ellenőrző mérések előkészítése (koordináta állomány rátöltése a műszerre, pontszámok méretezett vázlatok készítése, útvonal megtervezése, kitűzendő pontok összeszámlálása)

5.3 A kisajátítási határvonal kitűzése és bemérése

A kitűzések célja a tervezett létesítmények vagy szerkezeti elemek terv szerinti helyének kijelölése a természetben. A kitűzést a terv szerint előírt pontossággal, gyorsan és gazdaságosan kell végrehajtani. A kitűzés és a terepi felmérés GNSS módszerrel lett végrehajtva a kisajátítást kérő szerv (FETIVIZIG) és a kivitelezési munkát végző személyek jelenlétében. A kitűzött pontok fakaróval lettek megjelölve, melyet a FETIVIZIG a határpontok fennmaradása érdekében 20x20x100cm-es beton oszlopokkal állandósított.

7.ábra Állandósított betonoszlop
[saját kép]

5.4 A nyilvántartási térképmásolat helyszínelése és a kisajátítási határvonal térképezése

A földmérő szerv a nyilvántartási térkép hiteles másolatát köteles a helyszíni tényleges állapotnak megfelelően kiegészíteni.

Ennek érdekében be kell mérni a

- belterületben és zártkertben a kisajátítási határvonallal metszett földrészletek határvonalát (a teljes földrészletet) és az egész kisajátítással érintett területen mindazt, ami a felmérési szabályzatok alapján a térkép tartalmát képezi és a kisajátítási cél megvalósítása után is helyén marad;
- külterületen a kisajátítási határvonalon belül mindazt, ami a térkép tartalmát képezi és a kisajátítási cél megvalósítása után is helyén marad.

5.5 Művelésből történő kivonás

A kisajátított terület felhasználása során a termőföld rendeltetési területeken a művelési ágak megváltoznak, ezért művelésből kivonás szükséges. A más célú hasznosításra a területileg illetékes Földügyi Osztályok adnak engedélyt. A kivonási engedélyt a kisajátítást kérőnek kell beszerezni, amelyhez három példányban szükséges mellékelni az erre vonatkozó vázrajzot és területkimutatást.

5.6 Kisajátítási terv-dokumentáció elkészítése

„A kisajátításra kerülő és visszamaradó földrészletek helyrajzi számozását az önálló ingatlanok helyrajzi számozásáról és az alrészletek megjelöléséről szóló 44/2006. (VI. 13) FVM rendelet előírásai szerint kell elvégezni.” ^[17] ^[18]

A kisajátításba vont területet numerikusan kell kiszámítani. Amennyiben az érintett terület grafikus értékű koordinátákkal rendelkezik, a visszamaradó területek

területarányos javítást kaphatnak a változás ingatlan-nyilvántartási átvezethetősége érdekében.

A kisajátítási térképen a kisajátítással érintett földrészek helyrajzi számai mellett az átnézeti térképhez tartozó területkimutatásban szereplő sorszámot is fel kell tüntetni.

Földhivatal részére leadandó munkarészek:

- Kisajátítási átnézeti térkép, a hozzá tartozó területkimutatással. A kisajátítási átnézeti térképet fekvésenkénti bontásban, legfeljebb A0-ás méretű részekre bontva digitálisan kell leadni.
- Kisajátítási változási vázrajz, területkimutatások a változási vázrajzon vagy külön munkarészként
- Mérési és számítási vázlatok
- GNSS mérési jegyzőkönyvek
- GNSS ellenőrző jegyzőkönyv
- Területszámítási munkarészek (területszámítási jegyzőkönyv: digitálisan)
- Koordinátajegyzék (földrészelehatár pontok, kisajátítási határpontok, egyéb felmért pontok)
- Változási (megosztási) vázrajz (az esetleges csere-területek megosztásáról)
- Digitális adatállományok (csak a földhivatal és a földmérő számára) a változási vázrajzról
- Kísérő bizonylat
- Műszaki leírás

További „adminisztratív jellegű” munkarészek is készítenők.:

- vizsgálat és záradékolás iránti kérelem
- tartalomjegyzék,
- adatszolgáltatási számla másolata,
- a vizsgálatához és záradékoláshoz szükséges egyéb okiratok.

A kisajátítási terv Kisar külterületén 42 darab helyrajzszámot érintett, amelyekről rendelkezésemre áll a helyrajzszámonként elkészült változási vázrajz, területkimutatás, valamint a kisajátítási átnézeti térkép.

Geonet Plusz Kft.
1233 Balkány, Adonyi út 1.

Munkaszáma: 133/200/2016

Kisar

település

Kösterület

Adatszolg. ikt.sz.: 2-448/2016

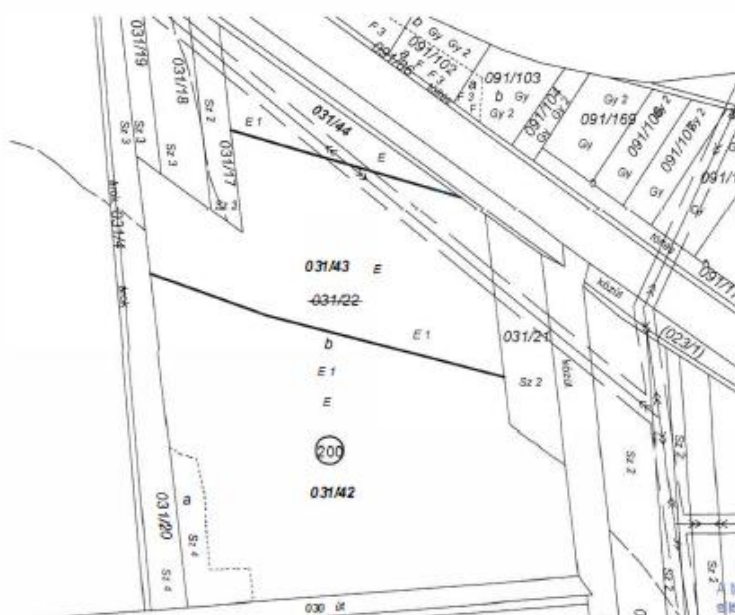
KISAJÁTÍTÁSI VÁLTOZÁSI VÁZRAJZ

a 031/22 helyrajzi számú földrészletről

Méretarány: 1:4000

200. Tkm

A kisajátítási változasi vázrajz a terület kimutatással együtt érvényes!

A terület felhasználásai köveleményekkel nem
ellenőrzés, az építési jogi követelményeknek
megfelelő, a záradék kisajátítási eljárás alá
kialdva.

dátum 2016. szept. 22. aláírás

Balkány, 2016. augusztus 08.

Készítő:

Karsai István

Szakképzettsége: Mélyépítő technikus

Földmérő igazolvány száma: 4135

Ellőzőt tanúsító:

Aponyi Imre

Szakképzettsége: Földmérő üzemeltető

Földmérő ig.sz. száma: 3013 Ing.rend.min.sz. száma: 0710/90

Államok Kamarai sz.: 15-0087

A művelési ágak, minőségi osztályok és a földminősítési
mintaterek feltüntetése, valamint a földminősítési adatok számítása
és ábrázolása helyes.

Fehérgyarmat, 2016.

mezőgazdász

A helyrajzi számozás és a területszámítás helyes.

Fehérgyarmat, 2016.

29. hó 20. nap

ingatlanügyi szempontú vizsgálatot végző

Ing.rend.min.sz.: 4416/1595

Geonet Plusz Kft.
4233 Balvány, Adonyi út 1.
Munkaszáma: 133/200/2016

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Kisar

Külterület
Adatszolgáltatási Ikt. szám:
2-448/2016

TERÜLETKIMUTATÁS

a 031/22 helyrajzi számú földrészlet kisajátításáról

200. Tkm.

A területkimutatás a kisajátítási változási vázrajzzal együtt érvényes!

40

A kisajátítást kérő neve, címe: Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 19.

Balvány, 2016. augusztus 08.

Készítő: Geonet Plusz Kft.
Készítők: Karsai István

Művelődési Technikus

Földmérő igazolvány száma: 4135

Minőségért felelős tervező:

Adonyi Imre

Földmérő igazolvány száma: 071080

Mérnök Kamaraai sz.: 15-0087

A művelési ágak, minőségi osztályok és a földminősítési mintáknek feltüntetése, valamint a földminősítési adatok számlása és ábrázolása helyes.

Felhívással, 2016. május 11. Mészáros Zoltán

Az állam alapadat-tartalom az állam ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis

tartalmával megegyezik. Ez a záradék a közzététel számított egy évig hatályos,

későbbi felhasználás előtt a területkimutatást újra záradékolni kell.

Felhívással, 2016. május 11. Mészáros Zoltán

ingatlanügyi szempontú vizsgálata véget
Ing. rend. min. sz.: 15-0087

Kisajátítás előtti állapot										Kisajátítás utáni állapot										Megjegyzés
Sorszám	Szolgalmi és egyéb használati jogok	Helyrajzi szám	Állászat			Terület ha.m ²	Kat. Jöv. AK. líra	Helyrajzi szám	Kisajátítás utáni állászat			terület ha.m ²	Kat. Jöv. AK. líra	terület ha.m ²	Kat. Jöv. AK. líra	terület ha.m ²	Kat. Jöv. AK. líra	terület ha.m ²	Kat. Jöv. AK. líra	
			betűjelzés	művelés	min. oszt.				betűjelzés	művelés	min. oszt.									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14							
200	E-On vezetékljog 3545 m2 területre Védett terület	031/22	a	szőlő	4	0.2985	4.76	031/42	a	szőlő	4			0.2985	4.76	Védett terület				
			b	erdő	1	8.2125	62.42		b	erdő	1			4.8225	36.65					
								031/43		erdő	1	2.7740	21.08	5.1110	41.41	Védett terület				
																E-On vezetékljog 1900 m2 területre				
								031/44		erdő	1			0.6160	4.88	Védett terület E-On vezetékljog 1645 m2 területre				
Összesen:						8.5010	67.18					2.7740	21.08	5.7270	46.09					

A nagy számban érintett helyrajzszámok miatt a további munkarészek a mellékeltekben találhatók.

5.7 A kisajátítási munkarészek leadása vizsgálat és záradékolás céljából

Célszerű két ütemben végeztetni. Először a földmérő benyújtja a műszaki és ingatlan-nyilvántartási felülvizsgálatra és záradékolásra. Aztán a kisajátítást kérő kérelmezi a műszaki záradékkal ellátott munkarészek alapján a kisajátítás engedélyezését a közigazgatási hivatalon keresztül és így akkor a földhivatal szakhatóságként működik közre a közigazgatási eljárásban.

5.8 Ingatlanügyi hatósági felülvizsgálat

A földmérő szerv köteles az előírt munkarészek földhivatali példányát 10 napon belül az illetékes földhivatalnak megküldeni. A földhivatalnak ellenőriznie kell, hogy a munkát arra jogosult személy végezte-e, befizetésre került-e az adatszolgáltatás igazgatási szolgáltatási díj, ha a munka bejelentési kötelezettség alá tartozik, akkor a bejelentés megtörtént-e, a visszaigazolásban előírtakat figyelembe vette-e, a melléletek csatolásra kerültek-e, a belső vizsgálatot a minőség tanúsítását arra jogosult személy végezte-e, az alappont-sűrítést a vonatkozó előírások szerint készítették-e, a vázrajz megfelel-e a meghatározott alaki és tartalmi követelményeknek a változási vázrajz területkimutatásának változás előtti oldala egyezik-e az érvényben lévő ingatlan-nyilvántartási állapottal, illetve az érvényes záradékkal rendelkező, előzetesen nyilvántartásba vett állapottal, a helyrajzi számozás megfelel-e a előírtaknak és a területszámítás helyesen történt-e.

Az eseti helyszíni vizsgálat során szűrőpróba szerűen mintavételes eljárással arról kell meggyőződni, hogy a földmérési munkarészekben feltüntetett állapot a megengedett tűréshatáron belül megegyezik-e a természetben található állapottal.

Amennyiben a csereingatlanról készített változási vázrajz földügyi (mezőgazdasági) záradékolást is igényel, azt a kisajátítási átnézeti térkép és a kisajátítási vázrajz záradékolásával egyidejűleg kell elvégezni.

Bejelentésre kötelezett munkáknál az alappontsűrítést a Földhivatali Főosztály vizsgálja. A megfelelőnek talált kisajátítási tervet és a vázrajzot - a beérkezéstől számított 10 napon belül - "Helyrajzi számozás és területszámítás helyes" záradékkal látja el, és visszaküldi a kisajátítást kérőnek.

A földhivatal a hibásnak vagy hiányosnak talált munkarészeket - a hibák, illetve a hiányok pontos megjelölésével - azok kijavítása, illetve pótlása végett a földmérő szervnek visszaküldi.

A földmérő szerv köteles a hibákat és hiányokat a munkarészek valamennyi példányán – legkésőbb 30 napon belül - kijavítani, illetve pótolni, majd a kijavított munkarészek földhivatali példányait az illetékes Földhivatali Osztálynak ismét benyújtani. Ha a helyrajzi számozás, területszámítás továbbra is hibás, vagy a földhivatal által előírt hibajavítást (hiánypótlást) a földmérő szerv nem végezte el, a földhivatal a kisajátítási tervet és a vázrajzot - a hibák megjelölésével - a kisajátítást kérőnek céljából küldi vissza.

5.9 A kisajátítási tervek ingatlannyilvántartási átvezetése

A záradékolt kisajátítási vázrajzok és területkimutatások, valamint a kisajátítást helyettesítő adás-vételi szerződések, kisajátítási határozatok alapján a kisajátítást kérő kezdeményezi az illetékes Földhivatali Főosztálynál az ingatlannyilvántartásban történő átvezetést, amellyel a kisajátítással érintett ingatlanok a Magyar Állam tulajdonába kerülnek. A tulajdonjog bejegyzését követően gondoskodni kell az ingatlan vagyonkezelőjének és tulajdonosi joggyakorlójának a bejegyzéséről is, amely jelen esetben a FETIVIZIG és az MNV ZRT.

5.10 Kisajátítási tervek átvezetését követő ingatlanrendezési feladatok, utómunkálatok

A kisajátított szakasz rendezése történhet telekegyesítési eljárással, illetve telekcsoportújra osztással. Ebben az esetben a helyrajzszámok összevonásán felül új határvonalak is kialakultak, az eltérő művelési ágú földrésztelkek elkülönülése miatt. Ezért jelen kisajátítási szakasz utólagos telekalakításánál telekcsoportújra osztására került sor. A telekalakítással érintett földrésztelkek közül a már Magyar Állam tulajdonában FETIVIZIG kezelésében lévő ingatlanok is szerepelnek, ezért a kiinduló helyrajzszámok darabszáma több, mint a kisajátítással érintett ingatlanok száma.

Telekcsoport újra osztás: 66 db egymás melletti földrésztelket összevontak és egyidőben újra osztották a földrésztelkeket, melyek során 10 db új helyrajzszám alakult ki. A telekalakításról rendelkezésemre áll a telekcsoport újra osztásról készült változási vázrajz, a hozzá tartozó területkimutatással, valamint a telekalakítási helyszínrajz területkimutatása.

A nagy számban érintett helyrajzszámok miatt a további munkarészek a mellékeltekben található.

A telekalakítási helyszínrajzon az egyes helyrajzszámokon belül külön alrészletezve még az eredeti művelési ág van feltüntetve, amely megváltoztatása (kivett töltés, erdő, út művelési ággá történő átvezetése) a vízjogi üzemeltetési engedély, valamint az erdészeti- és az útügyi hatóság engedélye után lehetséges.

A művelési ág változások a már újonnan kialakult teljes helyrajzszámra irányultak, ezért ebben az esetben művelési ág változási vázrajzokra nincs szükség, az engedélyek birtokában kérelemmel átvezethetők az ingatlan-nyilvántartásban.

8.ábra: Az ingatlannyilvántartásban rendezett új töltésnyomvonal (bal oldal), és a régi, elbontott töltésnyomvonal (jobb oldal)

[Forrás: saját kép]

6 Összefoglalás

Dolgozatomban a Tisza természetben betöltött szerepét és szabályozását ismertettem. Amikor a törvényhozás először foglalkozott érdemben a Tiszával a folyószabályozás volt az elsődleges, nem pedig az ármentesítés. Az 1840-es években figyelhető meg a vízi munkálatok fellendülése. Azonban a partbiztosítás elmaradása okán az árvíz kialakulása továbbra is probléma maradt. A Felső-Tisza-vidék különösen veszélyeztetett árvízvédelmi szempontból. Egy-egy töltésszakadásnál még a menekülő utak is megsemmisülhetnek. Ennek megakadályozására jött létre a töltésfejlesztés. Bemutattam a töltésfejlesztés miatt szükséges kisajátítási eljárását. Rávilágítottam, hogy mennyire fontos a földmérési munka, a jogi háttér, a résztvevők hozzáállása. Körültekintően kell mérlegelni, hogy az önkormányzat, rajta keresztül az állami gazdasági érdekek és a tulajdonhoz való jog egyszerre érvényesüljön. Szabályozása folyamatosan változik a korra jellemző felfogás szerint. Mindezt annak érdekében teszik, hogy teljesülhessen a közérdekűség elve, vagyis a közösségi cél hiánytalanul megvalósuljon, és a kárt elszenvedő tulajdonost a jogaiból minél kisebb arányban forgassák ki. Következésképpen a kisajátítási eljárásban résztvevő földmérési szakembereknek átfogóan kell együttműködniük a kisajátítást kérővel, a közérdeket szolgáló beruházás tervezőivel, hogy ne maradjon vissza használhatatlan terület. A legfontosabb és leglátványosabb része az eljárásnak a földmérési procedúra, amikor a terepen mindez megjelenik a tulajdonosok felé. Természetesen a kártalanítás is nagy jelentőséggel bír. A leghatékonyabb eset az, amikor a felek képesek kompromisszumot kötni és felülkerekednek saját érdekeiken.

A kisari töltésfejlesztés óriási lépés volt az ott élők számára, hiszen így már nagyobb biztonságban élhetik mindennapjaikat. A projekt valóban példaértékű beruházás.

Summary

In my thesis I described the role of the Tisza in nature and its regulation. When the Tisza was first addressed by the legislature, river regulation was the priority, not flood control. The 1840s saw a boom in waterworks. However, the failure to secure the banks meant that flooding remained a problem. The Upper Tisza region is particularly vulnerable to flooding. Even escape routes can be destroyed in the event of a breach in a dike. Levee development was created to prevent this. I have described the expropriation procedure required for dyke development. I pointed out the importance of the land survey work, the legal background and the attitude of the participants. Careful consideration has to be given to ensure that the economic interests of the municipality, and through it the state, and the right to property are protected at the same time. Its regulation is constantly evolving in line with the prevailing perception of the times. This is done in order to ensure that the principle of public interest is respected, i.e. that the Community objective is fully achieved and that the owner who suffers damage is deprived of as little of his rights as possible. Consequently, the land surveyors involved in the expropriation procedure must cooperate fully with the applicant for expropriation and the planners of the public interest project so that no unusable land is left behind. The most important and most visible part of the process is the land surveying procedure, when all this is presented to the owners on the ground. Of course, compensation is also of great importance. The most optimal case is when the parties are able to compromise and overcome their own interests.

The development of the embankment at Kisari was a huge step forward for the people living there, as they can now live their daily lives in greater safety. The project is truly an exemplary investment.

7 Irodalomjegyzék

- [¹] Dövényi Zoltán: A Kárpát-medence földrajza, Akadémia Kiadó, Budapest 2016
- [²] Lászlóffy Woldemár: A Tisza (vízi munkálatok és vízgazdálkodás a tiszai vízrendszerben), Akadémia Kiadó, Budapest 1982
- [³] Dr. Róna András: A Tisza geológiája
- [⁴] Széchenyi 2020 pályázat projektdokumentációja: Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése Felső-Tisza, Tivadari híd környezete (KEHOP-1.4.0-15-2015-00005) 2016
- [⁵] Dunka Sándor - Fejér László - Vágás István: A veritékes honfoglalás - A Tisza-szabályozás története, Budapest 1996
- [⁶] Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság: Tisza folyó általános szabályozási terve (Tokaj-Tiszabecs) – Műszaki leírás 2020
- [⁷] Vízügyi történeti füzetek 2.: Botár Imre-Károlyi Zsigmond: Vásárhelyi Pál a Tisza-szabályozás tervezője, Budapest 1970
- [⁸] Vízügyi történeti füzetek 4.: Botár Imre-Károlyi Zsigmond: A Tisza szabályozása (1879-1944), Budapest 1971
- [⁹] <https://www.vizugy.hu/print.php?webdokumentumid=42>
- [¹⁰] 74/2014. (XII. 23.) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről
- [¹¹] a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény
- [¹²] 74/2014. (XII. 23.) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről
- [¹³] Óbudai Egyetem, Molnár Zoltán: Komplet kisajátítási dokumentáció készítése repülőtér létesítéséhez, Szakdolgozat 2017
- [¹⁴] Dr. Vincze László: Nagyméretarányú térképezés 17.: A kisajátítási eljárás és földmérési feladatai, Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar, 2010
- [¹⁵] Fónyiné Kazareczki Andrea – Tolnai Ildikó: Ingatlanjog I., Akadémia Kiadó, Budapest 2019
- [¹⁶] 8/2018. (VI. 29.) AM rendelet 31. melléklete
- [¹⁷] 178/2008. (VII. 3.) Korm. rendelet
- [¹⁸] 44/2006. (VI. 13) FVM rendelet

8 Mellékletek

1. Kisajátítási dokumentáció
2. Telekalakítási dokumentáció